

κούει μιμουμένων, δε αποκτῆ μετὰ θαυμαστής ταχύτητος. Νήπιόν τι έννοει μέχρι τινός σημείου, λίαν ταχέως μάλιστα, φαίνεται μοι, τήν πρόθεσιν ἢ τὰ αἰσθήματα τῶν περι αὐτοῦ φροντιζόντων κατὰ τήν παράστασιν τῶν πράξεων αὐτῶν. Μοι ἐφάνη ὅτι τὸ παιδίον, οὔτινος ἐποίησα τήν βιογραφίαν, ἠνόει ἐκφρασίαν τινὰ οἴκτου, μόλις ἡλικίας πέντε μηνῶν. Ἐξ μηνῶν καὶ ένδεκα ἡμερῶν διεδήλου βεβαίως συμπάθειαν, ὅτε ἡ τροφός του προσεποιεῖτο ὅτι ἐκλαίεν ἑνὸς ἔτους, ὅτε ἦτιν εὐχαριστημένον ἐκ τινος μικροῦ αὐτοῦ κατορθώματος, ἐσπούδαζε προφανῶς τήν ἐκφρασιν τῆς φυσιογνωμίας τῶν περιτριγυρίζόντων αὐτό καὶ τοῦτο βεβαίως ἐξ αἰτίας τῶν διαφορῶν τῆς ἐκφράσεως, καὶ οὐχι ἐκ τῶν πράξεων, διὸ καὶ τινὰ πρόσωπα ἤρεσκον αὐτῷ πλεον τῶν ἄλλων, ἀπὸ ἡλικίας ἑξ μηνῶν. Πρὶν ἢ ἡ ἑνὸς ἔτους ἠνόει τοὺς τονισμοὺς καὶ τὰς χειρονομίας, ὡς καὶ πλείστας λέξεις καὶ βραχείας φράσεις, ἐξ ὧν ὅμως μίαν λέξιν, τὸ τῆς τροφῆς τοῦ ὄνομα, ἠνόει ἀκριβῶς πέντε μῆνας πρὶν ἢ πλάσῃ τήν λέξιν αὐτοῦ μὲν, ἢ δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήξῃ ἡμᾶς, ἀφοῦ γινώσκωμεν ὅτι καὶ τὰ ὑποδεέστερα ζῶα συνειθίζουσιν εὐκόλως νὰ έννοῶσι λέξεις τινὰς

G. Y.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΣΘΜΟΥ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ.

Πρὸ τινος εἶχον μεταβῆ εἰς Ὀζ-μπέκ, (χωρίον ὀθωμαν. 1 1/4 τῆς ὥρας ἀπέχον πρὸς δυσμὰς τοῦ ἐπινείου τῶν Βριούλων), ἐκείθεν δὲ διὰ τοῦ Μαλκατζέ εἰς Γενί-Δεμιρτζιλί.

Μαλκατζέ ὀνομάζουσι τήν πρὸς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τοῦ Γκιούλ Μπαξέ κοιλάδα, ἣτοι τὸ πρόσθερον τοῦ ἰσθμοῦ μέρος, ὅπερ καλεῖται ὡσαύτως Τσαρπάν. Ἡ κοιλάς αὕτη, ἢ κατάφυτος ἀπὸ ἀμπελώνας, οὐς καλλιέργουσιν εὐδοκίμως οἱ φιλόπονοι

Βριουλίται, ἐκτείνεται πρὸς ἀνατολάς, τεμνομένη ἀπὸ τὸν Τσακάλ Δερὲ, συγχρόνως κάμπτει καὶ πρὸς νότον, ὁπόθεν κατέρχεται ὁ Τεκὲ-Δερὲς. Βαίνοντες παραπλεύρως τοῦ τελευταίου τούτου χειμάρρου ἐφθάσαμεν εἰς Κιοῦπι 1) μετὰ μιᾶς ὥρας ἀπὸ Μαλκατζέ ὁδοιπορίαν, ἀπὸ δὲ Κιοῦπι εἰς Γενί-Δεμιρτζιλί έντός ἑξ ὡρῶν περίπου. Τὸ Γενί Δεμιρτζιλί εἶναι νέος συνοικισμὸς ἐκ δύο Ἰκαρίων, δύο Σαρίων, καὶ μερικῶν ἐξ Ἀλατσάτων καὶ Βριούλων οἰκαγενειῶν ἔκτισαν δὲ οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ κάτοικοι, περίπου 40 οἰκογένειαι, ἐκκλησίαν μικράν εἰς μνήμην τοῦ Ἀγίου Δημητρίου. Ἡρίσειαν ὥραν πρὶν φθάσωμεν εἰς τήν μεταξὺ Κόρακα καὶ Σιγλατζικ παραλίαν, ὅπου κεῖται τὸ Γενί-Δεμιρτζιλί, ἐκ δεξιῶν μὲν εἶχομεν τὸ Γλαγτζιλάρ, χωρίον χριστιανικὸν ἐκ 30 καλυθῶν, ὅπερ πρὸ χρόνων ἦτο τουρκικὸν, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὸ Ἐσκι-Δεμιρτζιλί, τουρκικὸν χωρίον ἔρημον ἤδη κατοίκων, ἰδιοκτησίαν δὲ νῦν δύο-τριῶν Βριουλιτῶν χριστιανῶν. Μικρὸν πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸ Ἐσκι-Δεμιρτζιλί ἐπὶ πλακῶς ἐκτισμένης ἐπὶ τῆς δεξαμενῆς τοῦ κήπου τοῦ Μακκαρονᾶ, ὕψ. 0,30, πλ. 0,24, ἀντέγραψα ἐξ ἐκτυπώματος, ὅπερ ἔδωκα ἤδη εἰς τὸ Μουσεῖον, τὸ ἐξῆς τεμάχιον ἐπιγραφῆς, Μακεδονικῆς ἐποχῆς.

- . . . . .
- . . . . . ΝΘΕ . . . . .
- . ΔΟΣΘΑΙΑΥΤ . . . . .
- . . ΚΤΩΟΒΟΛΟΥ . . . . .
- . ΣΟΙΚΙΗΜΗΝΤ . . . . .
- . . ΜΑΣΤΟΥΕΝΙΑ . . . . .
- . . ΑΝΕΙΟΙΚΑΔΕΙΝ . . . . .
- . . . ΡΤΑΣ . . . ΑΕ . . . . .

ἐξ ἧς διακρίνω ὀλίγας λέξεις

. . . . . δε]δέσθαι αὐτῷ . . . . .

1) Κιοῦπι καλεῖται τὸ μέρος τοῦτο ἐξ ἑνὸς πύθου, ὅστις χρησιμεύει ὡς δεξαμενὴ πηγίου ὕδατος, ἀναδίδοντος ὀλίγον ὑπεράνω τῆς θέσεως ταύτης.

. . . δακτὼ ἰσολοῦ[ς] . . . .
 . . . οἰκίημ πέντε . . . .
 . . . μὰς τοῦ ἰνια[υτοῦ] . . .
 . . . . . κλειῖν . . . .
 . . . ἐ]ορτὰς . . . . .
 . . . . .

Εἰς δὲ τὴν καλύβην τοῦ Γεωργίου Σπαντοῦ ἐντὸς τοῦ χωρίου Ἐσκι-Δεμιρτζιλί εὐρίσκεται πλάξ ἐπιτύμβιος μὲ τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν, ἧς τὸ ἐκτύπωμα μένει ὡσαύτως ἐν τῷ Μουσείῳ. Τὰ γράμματα καλῆς Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς.

Δάφνε
 χρηστὲ
 χαῖρε.

Παρὰ τὸν λιμένα τοῦ Γενί-Δεμιρτζιλί, ἐπὶ τῶν προπόδων μικροῦ ὑψώματος, μοι ἔδειξαν τάφον ἀρχαῖον ἐκτισμένον δι' ὀγκωδῶν μαρμάρων καλῶς λελαξευμένων ἔσωθεν, οὐτινος ὅμως αἱ ἔξωθεν πλευραὶ μένουσι κεχωσμένοι. Τὰ τῆς ἄνω σειρᾶς μάρμαρα, δύο καθ' ἑκάστην τοῦ μήκους σειρᾶν, σχηματίζουν συγχρόνως τὸν τάφον αὐτὸν θολωτὸν, ἀφίνοντα μιᾶς σπιθαμῆς κενὸν καθ' ὅλον τὸ μήκος πρὸς σφήνωσιν αὐτοῦ διὰ τεμαχίων ἄλλων, ἅτινα ἀφῆρθησαν, φαίνεται, καθ' ἕν καιρὸν ἐσυλήθη ὁ τάφος. Ὀλίγα βήματα πέραν τοῦ μέρους τούτου κεῖται μικρὰ νῆσος, ἣν μικρὸς ἰσθμὸς σχηματίζει γερσονῆσον, ἐφ' ἧς ὑπάρχουν ἐρείπια ἀρχαίων τειχῶν καὶ ἐνδείξεις πολλὰ ὅτι τὸ πάλαι ἦτο αὕτη κατοκημένη. Τὴν περιφέρειαν τῆς γερσονῆσου ταύτης δύναται τις νὰ περιέλθῃ ἐντὸς ἡμισείας ὥρας. Ὁ μικρὸς λαιμὸς, ὅστις τὴν συνδέει μετὰ τῆς ἠπείρου, μῆκος μὲν ἔχει σχεδὸν 400 βημάτων, πλάτος δὲ 40 περίπου. Εἶναι δ' ὁμαλὴ ἢ ἐπιφάνεια αὐτοῦ, ὕψου μένη μόλις κατὰ ἕν μέτρον ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Τὸ νησίδιον εἶναι τετειχισμένον διὰ λιθίνου τειχίσματος κατὰ τὴν παραλίαν, οὗ σώζονται μέρη τινὰ πρὸς ἀνατολὰς. Τὸ ὕ-

ψος τῆς ἐπιφανείας τοῦ νησιδίου μόλις ἀριθμεῖται 15—20 μέτρα, ὁ δὲ τῶν ἐρειπίων χώρος μετεβλήθη εἰς καλλιεργήσιμον γῆν, ἐφ' ἧς σπεύρουσιν οἱ ἰδιοκτῆται κριθῆν. Τὸ ὄροπέδιον τοῦτο ἦτο τετειχισμένον, ὡς τὰ τῶν τῶν ἀρχαίων ἀκροπόλεων, δι' ὀγκωδῶν μαρμάρων κανονικῶς λελαξευμένων, ὧν μεγάλη πληθὺς εὐρίσκεται διεσπαρμένη ἐπὶ τοῦ χώρου αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ φαίνονται ἐπὶ τῆς θέσεώς των, ἧτοι ἐπὶ βραχῶδους μέρους πρὸς ἀνατολὰς, ὅπερ ἀπετέλει τὴν βάσιν τοῦ τείχους. Ἐν τῷ κέντρῳ σχεδὸν τῆς νήσου σώζεται δεξαμενὴ, ἐν εἴδει φρέατος, σχεδὸν πεπληρωμένη ἐκ καταχώσεων, κεχρισμένη δὲ διὰ κονιάματος, ὅπως χρησιμεύῃ ἴσως ὡς ἀποθήκη.

Ἡ μικρὰ αὕτη γερσονῆσος σχηματίζει τὸν λιμενίσκον τοῦ Γενί-Δεμιρτζιλί, προφυλάττουσα αὐτὸν ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τῶν νοτίων ἀνέμων· ὁ δὲ βορρᾶς οὐδὲν ἔνοχλεῖ αὐτὸν, ἅτε ὑπερασπιζομένου ὑπὸ τῆς σειρᾶς τοῦ Κωρύκου ὄρους, νῦν καλουμένου Κόρακα. Παρὰ τὸν λιμενίσκον αὐτὸν ἑπάρχει ἕτερος τῶν Τσιγκουριῶν, καλούμενος οὕτως ἐκ τῆς ὑπερκειμένης θέσεως «τὰ Τσιγκούρια» οἱ δύο δ' ὁμοῦ σχηματίζουν ἐν ὧ. Προχωροῦντες πρὸς τὸν Κώρυκον θέλει τις ἀπαντήσαι, ὡς μὲ ἐπληροφόρησαν, τὸ Ντουβερλί, μὲ μικρὸν ὄρμον καὶ ἐρείπια ἀρχαίων οἰκοδομῶν, καὶ κατόπιν ὑπὸ τὸν Κώρυκον τὸν Βρωμο-λιμιῶνα, λιμένα ἐκτεταμένον καὶ ἀσφαλέστατον, οὕτω καλούμενον ἐκ τῆς ἀκινήσεως τῆς ἐν αὐτῷ θαλάσσης, ὡς μὲ εἶπον.

Ἀπὸ Γενί-Δεμιρτζιλί διηυθύνθημεν εἰς Σιγλατζικ, ἀπέχον τρεῖς ὥρας, διὰ παραθαλασσίας σχεδὸν ὁδοῦ, καθ' ἣν οὐδένα εἶδομεν ὄρμον μέχρις τῆς ἀφίξεως ἡμῶν εἰς τὸν ὁμώνυμον λιμένα τοῦ Σιγλατζικ (Γερραϊδαί).

Ὁ Στράβων περιγράφων τὰ μέρη ταῦτα ἀναφέρει·

•Καὶ ἡ Τέως δὲ ἐπὶ γερρονήσῳ ἴδρυται, λιμένα ἔχουσα . . . ἔστι καὶ ἄλλος λιμὴν ὁ πρόσθορος ἀπὸ τριάκοντα σταδίων τῆς πόλεως, Γερραϊδαί.

Εἶτα Χαλκιδεῖς [καὶ] ὁ τῆς γερρονήσου ἰσθμὸς

της Τηίων και Ἐρυθραίων· ἐντὸς μὲν οὖν τοῦ ἰσθμοῦ οἰκοῦσιν οὗτοι, ἐπ' αὐτῷ δὲ τῷ ἰσθμῷ Τηῖοι καὶ Κλαζομένιοι· τὸ μὲν γὰρ νότιον τοῦ ἰσθμοῦ πλευρὸν ἔχουσι Τηῖοι, (πρὸς) τοὺς Χαλκιδικέας, τὸ δὲ πρόσθρον Κλαζομένιοι, καθ' ὃ συνάπτουσι τῇ Ἐρυθραίᾳ . . .

Πρὶν δ' ἔλθεῖν ἐπὶ τὰς Ἐρυθράς, πρῶτον μὲν Ἔραι πολίχνιον ἔστι Τηίων· εἶτα Κώρυκος, ὄρος ὑψηλόν, καὶ λιμὴν ὑπ' αὐτῷ Κασούστης καὶ ἄλλος Ἐρυθρᾶς λιμὴν καλούμενος καὶ ἐφεξῆς πλείους ἕτεροι . . . 1)

Ὁ δὲ Θουκυδίδης ἀναφέρει τὰς Ἐράς διὰ τῶν ἐξῆς·

«Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς Σάμου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ Χῖοι, ταῖς λοιπαῖς ναυσὶν ἀναγαγόμενοι καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν Λίθεδον ἀπέστησαν καὶ αὐθις Ἐράς . . .

Καὶ παραπλεύσας ἐπὶ Ἐράς, καὶ προσβαλὼν, ὡς οὐκ ἐλάμβανε τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν.» 2)

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων εἰκάζω ὅτι τὸ Δεμιρτζιλί (τὸ παλαιόν) κεῖται ἐντὸς τῆς χώρας τῶν Χαλκιδικέων, τὸ δὲ Γενί-Δεμιρτζιλί (τὸ νέον) θὰ κατέχη ἴσως τὴν θέσιν τοῦ Ἀλεξανδρείου ἢ τῶν Ἐρῶν· ἀλλὰ ταῦτα πάντα βεβαίως θὰ πιστοποιηθῶσι διὰ πειστικῶν ἐξακριβώσεων καὶ μνημείων ἱστορικῶν, ἐὰν τοιαῦτα ποτὲ εὑρεθῶσιν.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι τὸ πλάτος τοῦ ἰσθμοῦ ἦτο 7,500 βήματα ρωμαϊκὰ 3) ἦτοι 7 1/2 μίλια, ὁ δὲ Στράβων, πεντήκοντα στάδια.

«Ἡ δ' ὑπέρβασις τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ ἀπὸ τοῦ Ἀλεξανδρείου καὶ τῶν Χαλκιδικέων μέχρι τοῦ Ὑποκρήνου πεντήκοντά εἰσι στάδιοι, ὁ δὲ περίπλους πλείους ἢ χίλιοι . . . 4)

Ὅστε ἀμφοτέρων αἱ περιγραφαὶ συμφωνοῦσιν εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀπόστασις τοῦ στενωτέρου, βεβαίως, μέρους τοῦ ἰσθμοῦ δὲν ὑπερέβαινε 2 ὥρων ὁδοιπορίαν εὐζώνου ἀνδρός. Καθ' ἃ δὲ μὲ ἐπληροφόρησαν οἱ κάτοικοι τοῦ μέρους τούτου, τὸ στενότερον τοῦ ἰσθμοῦ μέρος εἶναι τὸ ἐκ τοῦ ὄρμου

«Τσιγκούρια» διὰ τοῦ Κεσιρλί εἰς Μαλκατζέ ἢ Τσαρπὰν διάστημα. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἶχε συλλάβει τὴν ἰδέαν τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τούτου, ἣν ὁμοίως δὲν ἐπεχείρησε, ὡς μᾶς ἀναφέρει ὁ Πausanias·

«Ἀλεξάνδρῳ τε τῷ Φιλίππου διασκάψαι Μίμαντα ἐθελήσαντι μόνον τοῦτο οὐ προσχώρησε τὸ ἔργον . . . 1)

Τὸ Τσαρπὰν φρονῶ ὅτι εἶναι ὁ Ὑπόκρημος τοῦ Στράβωνος·

«Κεῖται δ' Ὑπόκρημος ὁ τόπος ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τοῦ ἰσθμοῦ, ἐντὸς μὲν ἀπολαμβάνων τὴν Ἐρυθραίαν, ἐκτὸς δὲ τὴν τῶν Κλαζομενίων . . .

«Μεταξὺ δὲ τῶν Ἐρυθρῶν καὶ τοῦ Ὑποκρήνου Μίμας ἔστιν ὄρος ὑψηλόν. . . 2)

Πράγματι Τσαρπὰν καλεῖται ὁ τόπος δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἰσθμοῦ, ὁ ἐν τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου Γκιούλ Μπαξέ, ὅπου καὶ τὰ νῦν καλούμενα *Πιοτὰ τῶν Βουρλῶν*· ἐκεῖθεν δὲ βαίνει τις εἰς Λιθρί (Ἐρυθράς) διερχόμενος τὸν Μίμαντα. Τὸ δὲ μέρος, ὅπου τὰ Πιοτὰ τῶν Βουρλῶν, εἰκάζω ὅτι εἶναι ὁ τόπος Χύτριον, διότι χύτρους μετωνυμικῶς ἐκάλουν καὶ τὰ μέρη ὅπου ἀνέδιδον πηγαὶ θερμῶν ὑδάτων, τὰ δὲ Πιοτὰ ταῦτα εἶναι πηγαὶ χλιαρῶν ἀλατούχων ὑδάτων, περιφρήμων σήμερον διὰ τὴν καθαρτικὴν αὐτῶν ἰδιότητα καὶ λοιπὴν τοῦ σώματος ὠφέλειαν.

Ἐντὸς τῆς κοιλάδος τοῦ Μαλκατζέ ὑπάρχει ὑψωμα, ἐφ' οὗ ἐρείπεια οἰκοδομῶν, τὰ ὅποια ὁ ὁδηγός μου Ὀθωμανὸς μοι ἔδειξεν εἰπὼν «ἐσὶ κὶ μεμλεκετ» ἦτοι ἐρείπεια παλαιᾶς πάλευς. Αὐτοῦ που κατὰ πρῶτον ἴσως ἰδρύθησαν αἱ Κλαζομεναὶ πρὶν ἀποκατασταθῶσιν οἱ κάτοικοι αὐτῶν βορειότερον, ἀπέναντι τῶν προσκειμένων νήσων, αἵτινες σήμερον καλοῦνται Ἐγγλεζονήσια ἐκ παραθορᾶς βεβαίως τοῦ Κλαζομενήσια, Κλαζομενῶν νησιᾶ, καθότι κατὰ τὸν αὐτὸν γεωγράφον·

1) Πausan. II 1. 5.

2) Στράβ. XIV § 31.

1) Στράβ. XIV § 30—32.

2) Θουκ. VIII, 19—20.

3) Plin. V. 31.

4) Στράβ. XIV § 31.

'Εκ δὲ τοῦ Ὑποκρήνου Χότριον ἔστι τόπος, ὅπου πρότερον ἴδροντο Κλαζομεναί· εἴθ' ἢ νῦν πόλις, νησία ἔχουσα προκείμενα ὀκτώ γεωργούμενα. 1)

Εἰς Σιγλατζίκι ἐπεσκέφθη τὰ εἰρήπεια τῆς πόλεως Τέω, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ περιφρήμου ναοῦ τοῦ Διονύσου. Πόσα λαμπρὰ λείψανα τοῦ ναοῦ τούτου ἠδύναντο νὰ στολίσωσι τὸ ἐνταῦθα Μουσεῖον καὶ ἐν τούτοις φθείρονται ἐκεῖ ὑπὸ τῶν στοιχείων καὶ τῆς κτηνώδους ἀμαθείας καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ μίσους τῶν κατοίκων! Ἀλλὰ καὶ ἐὰν κατώρθου τις διὰ πολλῶν κινδύνων καὶ θυσιῶν νὰ σώσῃ τι ἐκ τῆς βεβαίας φθορᾶς, ὁ κυβερνητικὸς ζήλος εἶναι ἔτοιμος νὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν ἀγαθὴν τοῦ φιλαρχαίου προαίρεσιν. Μὴ δὲν κατέσχε πρὸ τριῶν ἐτῶν ἢ ἐνταῦθα ἀρχὴ ἀνάγλυφον προωρισμένον διὰ τὸ ἐνταῦθα Μουσεῖον, ὅπερ μόλις τῷ ἀπεδόθη μετὰ δύο ἐτῶν ἀόκνους ἐνεργείας τοῦ τε Ἀγγλικοῦ προξενείου καὶ τῆς ἐν Κ[πόλις Πρεσβείας;

Ἀλλ' ἐχρησίμευσε τοῦτο τοῦλάχιστον ὡς μάθημα τῆς πρὸς τὸ ἐν λόγῳ Μουσεῖον διαγωγῆς τῶν ἐνταῦθα κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων; Δυστυχῶς ὄχι. Πρὸ δύο μηνῶν ἀπεστάλησαν τῷ Μουσεῖῳ δύο κιβώτια ἐκ Κύπρου, ἐμπεριέχοντα ἀρχαῖα τινὰ ἀγγεῖα, τὰ ὅποια, μεθ' ὅλας τὰς παραστάσεις τοῦ Ἀγγλ. Προξενείου, κατέσχεν ἡ τελωνιακὴ ἀρχή. Ἐν τίνι δὲ λόγῳ ἐπὶ τέλους ἀγνοοῦμεν. Ἀφοῦ ταῦτα δὲν ἦσαν προωρισμένα οὔτ' ἀπεστέλλοντο εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας διευθύνοντο πρὸς κατάστημα δημόσιον τοῦ τόπου, μόνον λόγον τῆς διαγωγῆς ταύτης θὰ ὑπολάβῃ τις δικαίως ἢ κακόβουλον ἄγνοιαν ἢ ἀσύγνωστον ἀδιαφορίαν πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν τοῦ Κράτους νόμων.

Εἰς Σιβρισάρι ἀνέγνων ἐπὶ πλακῶς ἐκτισμένης παρὰ τὸ στόμιον φούρνου (κτήματος ἀνήκοντος τῷ κ. Βελέρη), ἐπιγραφὴν, ἣτις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ *Le Bas Waddington* μετὰ διαφορᾶς τινος:

ΕΠΙΣΤΑΤΟ
ΡΟΔΙΠΠΟΥΤΟΥΙΟΔ
ΦΙΛΟΚΛΕΙΟΥΣΤΟΥΑΓΑ
ΗΓΗΤΟΡΟΣΤΟΥΜΗΤΡΟ
5 ΟΙΚΟΔΟΜΗΘΗΤΟΤΕ
ΤΟΛΙΘΙΝΟΝΜΗΚΟΣΙ
ΧΒΙΣΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝ
.. ΙΕΔΑΠΑΝΗΘΗΣΑ
ΧΜΑΙ . Δ

Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης παρατηρῶ ὅτι ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πρώτης γραμμῆς δὲν φαίνονται ἔχνη γραμμάτων, ἀλλ' οὔτε τόπος μένει διὰ τρία ἕτερα ΕΡΓ δι' ὧν συμπληροῦσι τὴν λέξιν οἱ πρῶτοι σοφοὶ ἐκδύται αὐτῆς; καὶ ὅτι ἐν τῇ δευτέρῃ γραμμῇ ἀντὶ Ὀδίππου φαίνεται καθαρῶς Ροδίππου; τηρεῖται δὲ τοιοῦτοτρόπως πλήρης καὶ ἡ ἐξ ἀριστερῶν κατὰ κάθετον σειρὰ τῶν γραμμάτων τῶν λοιπῶν γραμμῶν τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ τῆς αὐτῆς σειρᾶς «τοῦ Ροδίππου, καθότι μετὰ τοῦ ΤΟΥ καὶ τοῦ ΟΔ διακρίνεται τὸ κάτω μέρος τοῦ κάθετου σκέλους τοῦ Ρ.

Μεθ' ὅλον δὲ τὸ σέβας καὶ τὴν εὐλάβειαν μεθ' ἧς ὀφείλω νὰ ἐπιφέρω κρίσιν εἰς ὅ,τι ἤδη ἀπεφάνθησαν γνώμην δεινοὶ ἀρχαιολόγοι, ὡς τοὺς προμνησθέντας κυρίους, κρίνω οὐκ ἀπο σκοποῦ νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ συμπλήρωσις τῆς τρίτης γραμμῆς «Ἀγαθ[άρχου Ἐξ-» μακύνει παραπολὺ τὸ τῆς πλακῶς πλάτος, ὅπερ δὲν ὑποστηρίζεται παρ' οὐδεμιᾶς τῶν λοιπῶν τῆς ἐπιγραφῆς γραμμῶν.

Ἐπὶ τέλους μετὰ τὸ δραγμαὶ «πέντε χιλιάδες» ὑπάρχει καὶ ἐν Δ(έκα).

Ἀναγινώσκω ὅθεν αὐτὴν ὡς ἔπεται:

Ἐπιστατο [όντων
Ροδίππου τοῦ [Ρ]οδ[ίππου,
Φιλοκλείου τοῦ Ἀγαθ[ία, ?
Ἡγήτορος τοῦ Μητρο[δώρου
ὠκοδομήθη τὸ τε[ίχος
τὸ λίθινον, μῆκος [πή-
χεις τεσσαράκον[τα
κα]ι ἔδαπανήθησα[ν δρα-
γμαὶ . Δ.

1) Στράβ. XIV § 36.

Τὴν ἐπομένην ἐπιγραφὴν ἀντέγραψα ἐν-
τὸς ἡρειπωμένης οἰκίας ἐν Σιβρισαρίῳ παρὰ
τὴν τοῦ κ. Μισαήλ.

Τὰ γράμματα τῆς αὐτῆς ἐποχῆς ὡς τὰ
τῆς ἄνω ἐπιγραφῆς.

ΕΠΙΣΤΑΤΟ . . . . .

ΠΡΟΣΤΡΑΤΟΥΤΟΥΜΕ . . . . .

ΜΕΓΑΘΥΜΟΥΛΥΣΑΝΙΟ . . . . .

ΝΗΘΗΣΑΝΕΙΣΤΗΚΑΤΑΣ . . . . .

5 ΚΑΙΤΗΣΠΥΛΗΣΚΑΙΕΙΣΤΟ . . . . .

ΤΟΛΙΘΙΝΟΝΑΠΟΤΟΥΠΥΛΩΝ . . . . .

ΕΠΗΗ . ΕΙΣΕΚΑΤΟΝΕΞΗΚΟΝ . .

ἦτοι

Ἐπιστάτο [όντων

Ἐπιστάτου τοῦ Με . . . . .

Μεγαθύμου Λυσανίου [οἰδοπα-
νήθησαν εἰς τὴν κατασ[κευὴν
καὶ τῆς πύλης καὶ εἰς τὸ [τεῖχος
τὸ λίθινον, ἀπὸ τοῦ πυλῶ[ος
ἐπὶ πήχεις ἑκατὸν ἐξήκον[τα (*)

(*) Ὁ ἀριθμὸς τῶν δαπανηθεισῶν δραχμῶν
θα ἐσημειούτο εἰς τὸ τέλος τῆς τελευταίας
γραμμῆς.

Α. Μ. Φ.

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΤΗΣ ΔΥΣΕΩΣ ΣΥΓΓΡΑΦΩΝ

*ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους
κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ
τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας*

ὑπὸ

ΚΩΝΣΤ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ. (α)

Αἱ ἐπὶ τῶν τυχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους
κατὰ τὴν μακρὰν περίοδον τῆς ἱστορίας αὐ-
τοῦ, ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ ῥωμαϊκοῦ κρά-
τους μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων, μελέται,
ἀρξάμεναι κατὰ τὴν δεκάτην ἕκτην ἑκα-

α) Ἀνεγνώσθη ἐν τινι συνεδριάσει τοῦ πα-
ρελθόντος ἔτους τοῦ Ἀθηνῆσι γαλλικοῦ Πα-
νακαδημαίου (*Institut*) τῆς ἑλληνικῆς ἀντα-
ποκρίσεως.

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΔ. ΙΑ΄.)

τονταετηρίδα, ἐξηκολούθησαν κατὰ δια-
φόρους ἐπαναλήψεις μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡ-
μῶν. Συμβουλεύονται ἔτι καὶ οὐ παύονται
τοῦτα μετ' ὠφελείας ποιῶντες διὰ τινὰς
ἀρχαίας συγγραφάς, οἷα εἰσὶν αἱ τοῦ Δε-
υγκλαβίου, τοῦ Πέτρου Δουτρεμάν, τοῦ
Ῥαννουαίου, τοῦ Δουκαγγίου, τοῦ Μουρατό-
ρη, τοῦ Δεβῶ, τοῦ Γίβωνος, ὡς καὶ διὰ τὰ
συγγράμματα τῶν παρ' ἡμῖν ἐρχομένων
περιηγητῶν, εἴτε ἵνα θαυμάσωσι τὰ ἀπο-
λειφθέντα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος, εἴτε
ἵνα ἐξιστορήσωσι τὴν πνευματικὴν καὶ ὕ-
λικὴν κατάστασιν τῆς χώρας. Πλείστοι λό-
γιοι οὐ παύονται ἤδη ἀπὸ πενήκοντα καὶ
ἐξήκοντα ἔτων καλλιεργῶντες γῆν χέρσον
καὶ ἀκαλλιέργητον ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μεί-
νασαν, μ' ὅλας τὰς προσπάθειας τῶν πα-
ρελθόντων χρόνων ὑπὸ γενικῶν δὲ λόγων τὰ
ἔργα τούτων δύνανται διαιρεθῆναι εἰς δύο
κατηγορίας: εἰς δημοσιεύσεις νέων ἐγγρά-
φων καὶ μνημείων καὶ εἰς ἔργα καθαρῶς ἱ-
στορικά· ἐνταῦθα δὲ οὐ ποιήσομαι λόγον ἢ
περὶ τῆς πρώτης κλάσεως τῶν συγγραμμά-
των τούτων, ὧν μὴ δυνάμενος νάναφέρω ἄ-
παντα ἐν τῇ βραχείᾳ τῇ δε πραγματείᾳ,
περιορισθῆσομαι ἀπλῶς εἰς τινὰ μόνον, ᾧ
φαίνονται μοι ἰδίως ἱκανὰ καταδειξαι τὴν
ἐπιστημονικὴν ταύτην κίνησιν.

Αἱ δημοσιεύσεις μνημείων ἀγνώστων ἐ-
στὶ μὲν πολύτιμος ὑπηρεσία τῇ ἐπιστήμῃ,
ἀλλ' ἐν αὐταῖς ταύταις εὗρηται δυσκολία
μὴ ληφθεῖσαι ἀείποτε ὑπ' ὄψιν· πᾶν ὅ ἐστιν
ἀνέκδοτον οὐκ ἔστι καλὸν νὰ ἴδῃ τὸ φῶς.
Ἀπόκεινται ἐν τοῖς δημοσίοις καὶ ἰδιωτι-
κοῖς ἀρχείοις μνημεῖα, ὧν ἄλλοις μὲν ἐπι-
τέτραπται εἰσυνειδότης νὰ μὴ ταραξώμεν
τὸν ὕπνον αὐτῶν, ἄλλοις δὲ νὰ ὠφελῆθῶ-
μεν μόνον δι' ἀποσπασμάτων πλέον ἢ ἥτ-
τον μακρῶν, ὀλίγων ὄντων τῶν ἀξιζόντων
ὀλικῆς ἐκδόσεως· ἀλλ' ἡ ἐκλογή αὕτη οὐκ
ἔστιν εὐκόλος, καὶ δεόν νὰ προπαρασκευα-
σθῆ πρό πολλοῦ χρόνου· δεόν νὰ ἔχη τις
ἐκ περισσοῦ ἀκριβῆ γνῶσιν τοῦ μέρους τῆς
ἱστορίας, ἣν βούλεται διασαφήσειν καὶ νὰ
ἐμελέτησε τὰ σκοτεινὰ καὶ ἀμφίβολα ζη-
τήματα, ἄνευ τῶν ὁποίων οὐ δύναται τις